

Силабус курсу Гроші та кредит

Освітньо-професійна програма «Фінанси»

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Спеціальність: 072 Фінанси, банківська справа та страхування

Рік навчання: III, Семестр: V-VI

Кількість кредитів: 6 Мова викладання: українська

Керівник курсу

ПІП

к. е. н., доцент Штефан Людмила Борисівна

Контактна інформація

l.shtefan@wunu.edu.ua

Опис дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Гроші та кредит» є формування у студентів системи базових, фундаментальних знань з теорії грошей та кредиту, механізму функціонування грошового ринку, формування грошової пропозиції, розвитку інфляційних процесів і впливу монетарної політики центрального банку на економіку, а також теоретичних засад кредиту.

«Гроші та кредит» є однією з дисциплін за спеціальністю «Фінанси, банківська справа та страхування», яку студенти вивчають в межах бакалаврського рівня підготовки. Вона входить до переліку професійно орієнтованих дисциплін.

Структура курсу

Години (лек./сем.)	Тема	Результати навчання	Завдання
5 семестр:			
4 / 4	Тема 1. Суть та функції грошей.	Знати економічну термінологію, вміти пояснювати підходи до трактування суті грошей, як економічної категорії, робити порівняльну оцінку різних форм грошей, розуміти особливості виконання грошима функцій та ролі грошей в економіці. Розуміти особливості процесу демонетизації золота.	Тести, питання

4 / 4	Тема 2. Грошовий оборот і грошова маса.	Знати економічну сутність грошового обігу, розуміти його схему. Вміти пояснити місце і роль суб'єктів грошового обігу, характеризувати ринки, які охоплюються грошовим обігом. Знати сутність грошової маси, порядок її структурування на агрегати, вміти прогнозувати її зміни. Розуміти особливості побудови грошових агрегатів, функціонування законну грошового обігу. Вміти розраховувати швидкість обігу грошей, визначати фактори, які на неї впливають. Розуміти процес первинної та вторинної емісії грошей.	Тести, питання, задачі.
5 / 5	Тема 3. Грошовий ринок.	Розуміти та знати особливості функціонування грошового ринку, його структуру. Знати поняття, цілі та мотиви формування попиту на гроші, вміти його зображати графічно. Розуміти суть та механізм формування грошової пропозиції. Вміти графічно зображати рівновагу на грошовому ринку та розуміти особливості її встановлення на грошовому ринку.	Тести, питання, задачі.
5 / 5	Тема 4. Грошові системи.	Розуміти та знати сутність грошової системи, її функції і принципи побудови, а також основні елементи. Характеризувати основні типи грошових систем, розуміти еволюцію їх розвитку. Знати особливості формування грошової системи України, її елементи, а також особливості державного регулювання грошової сфери економіки.	Тести, питання.
5 / 5	Тема 5. Інфляція та грошові реформи.	Розуміти та знати сутність інфляції та форми її прояву, основні причини і механізм розвитку інфляційних процесів. Вміти пояснити вплив інфляції на економіку і соціальну сферу. Знати основні напрямки антиінфляційної політики, основні теорії інфляції. Розуміти особливості перебігу інфляційних процесів в Україні. Знати сутність грошових реформ та особливості проведення грошової реформи в Україні.	Тести, питання, задачі.

5 / 5	Тема 6. Валютний ринок і валютні системи.	Знати поняття про валюту, її призначення та сферу використання, види валют. Розуміти суть та види валютних відносин та особливості функціонування валютного ринку. Знати основні види валютних операцій. Розуміти механізм регулювання валютного курсу. Валютні операції та їхня класифікація. Знати валютні системи, види валютних систем. Розуміти сучасну світову валютну систему та роль МВФ в її функціонуванні. Розуміти як складається валютний курс та конвертованість валют. Знати поняття, значення та механізм забезпечення конвертованості валют.	Тести, питання, задачі.
6 семестр			
4 / 3	Тема 7. Кількісна теорія грошей і сучасний монетаризм.	Знати основні положення, представників металістичної, номіналістичної, кількісної теорії грошей, монетаризму. Критично оцінювати здобутки в рамках кожної із теорій. Розуміти вплив теорій грошей на перебіг економічних процесів.	Тести, питання
5 / 3	Тема 8. Кредит у ринковій економіці.	Розуміти та знати історичні аспекти виникнення кредиту, його необхідність та передумови формування кредитних відносин. Характеризувати основні теоретичні концепції кредиту. Знати суть та ознаки кредиту як економічної категорії, форми і види кредиту, вміти характеризувати основні функції кредиту. Розуміти сутність процента як економічної категорії, чинники впливу на нього. Вміти застосовувати різні способи нарахування процентів за кредит.	Тести, питання, задачі.
4 / 2	Тема 9. Фінансові посередники грошового ринку.	Знати основні поняття про спеціалізовані фінансово-кредитні інститути (СФКІ), їхнє місце і роль у грошово-кредитній системі. Об'єктивні передумови та причини становлення й розвитку фінансово-кредитних установ як посередників на грошовому ринку. Основні напрями діяльності сучасних фінансово-кредитних установ. Види, функції, принципи й типи операцій фінансово-кредитних організацій. Розуміти проблеми розвитку небанківських фінансово-кредитних установ в Україні.	Тести, питання, задачі.

5 / 2	Тема 10. Центральні банки.	Розуміти роль та значення центральних банків, їхнє походження, призначення, функції та операції. Знати функції центральних банків та давати їхню характеристику. Знати будову, розвиток і діяльність НБУ, його функції. Розуміти грошово-кредитну політику НБУ. Аналізувати стійкість банківської системи та механізм її забезпечення. Знати критерії стійкості. Розуміти нагляд і контроль за діяльністю банків. Страхування банківських депозитів та кредитів. Створення банківських резервів.	Тести, питання, задачі.
5 / 2	Тема 11. Комерційні банки.	Знати класифікацію і характеристику комерційних банків. Розуміти необхідність об'єднання банків у систему. Знати економічну сутність банку, види банків, групи банків. Розуміти банківську систему. Знати операції комерційних банків. Вміти аналізувати доходи, видатки і ліквідність активів комерційних банків.	Тести, питання, задачі.
5 / 2	Тема 12. Міжнародні валютно-кредитні установи та форми їх співробітництва з Україною.	Знати загальну характеристику міжнародних валютно-кредитних установ, сутність міжнародного кредиту, об'єкти та суб'єкти міжнародного кредиту. Розуміти діяльність Міжнародного валютного фонду. Процес кредитування, регулювання міжнародних валютних відносин та постійний нагляд за світовою економікою з боку МВФ. Співпраця України і МВФ. Розуміти роль міжнародного кредиту в економічному розвитку та негативні наслідки розвитку міжнародного кредитування. Знати фінанси міжнародних установ. Міжнародні фінансові відносини та їхні грошові потоки. Світові кредитні і фінансові центри. Розуміти основні тенденції розвитку світового ринку позичкових капіталів.	Тести, питання

Літературні джерела

1. Белова І. В. Дослідження грошово-кредитного ринку: навчальний посібник. Суми: Сумський державний університет, 2020. 147 с.
2. Гроші та кредит: підручник / за ред. д.е.н., проф. О.В. Дзюблюка. Тернопіль: ТНЕУ, 2018. 892 с.
3. Дзюблюк О. В. Еволюція ролі золота у сучасній монетарній системі. Банківська справа. 2020. №1. С. 3-26.
4. Дзюблюк О. В. Основні тенденції і перспективи готівкового грошового обігу в епоху цифровізації економіки і банківської справи. Банківська справа. 2021. №2. С. 3-27. 24

5. Дзюблюк О. В. Сучасні аспекти електронних грошей в умовах цифровізації банківського бізнесу. Вісник Тернопільського національного економічного університету. 2020. № 2. С. 76- 93
6. Дзюблюк О. В. Теоретико-методологічні підходи до визначення сутності грошей як економічної категорії. Вісник Тернопільського національного економічного університету. 2018. № 2. С. 21-35.
7. Дзюблюк О. В. Теоретичні аспекти визначення вартості грошей залежно від їх форм в обігу. Світ фінансів. 2018. №1. с. 82-94.
8. Дученко М. М., Єрешко Ю. О., Шевчук О. А. Гроші та кредит: навчальний посібник. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. 108 с.
9. Зайцев, О. В. Основи фінансового інструментарію: підручник. Київ: Ліра-К, 2019. 406 с.
10. Іванчук Н. В. Гроші і кредит: навчальний посібник. Острог: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2021. 332 с.
11. Коренюк П. І., Коренюк Л. В., Левандівський О. Т. Гроші і кредит: навчальний посібник. Кам'янське: ДДТУ, 2019. 402 с.
12. Коць О. О., Ільчук П. Г. Монетарна політика: навчальний посібник. Львів : Новий Світ, 2021. 164 с.
13. Круш, П. В., Клименко О. В. Інфляція: суть, форми та її оцінка: навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2018. 288 с.
14. Монетарні важелі стимулювання розвитку економіки України: глобальні виміри та національні інтереси: монографія / за ред. д. е. н., проф. О. В. Дзюблюка. Тернопіль: Осадца Ю. В., 2021. 300 с.
15. Світлична В. Ю. Гроші і кредит: підручник. Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2020. 191 с.
16. Трансформація банківської системи у контексті глобалізаційних викликів: монографія / за ред. д.е.н., проф. О. В. Дзюблюка. Vienna: Premier Publishing s.r.o. Vienna, 2018. 364 с.
17. Шаров О. М. Грошова глобалізація. Історіософський трактат з питань геоекономічного поширення грошових відносин: монографія. Київ: Парламентське видавництво, 2020. 680 с.
18. Шевчук І. Л., Ставерська Т. О., Жилиякова О. В. та ін. Гроші та кредит: навчальний посібник. Харків: Видавець Іванченко І.С., 2018. 271 с.
19. Шпак Н. О., Ярошевич Н. Б., Побурко О. Я. Фінанси, гроші та кредит: навчальний посібник. Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2018. 415 с.
20. Щетинін А. І. Гроші та кредит: навчальний посібник. Дніпро: Університет митної справи та фінансів, 2019. 163 с.
21. Штефан Л.Б. Ключові тренди змін у розвитку банківської системи України у посткризовий період. Ефективна економіка. Вип. № 8. 2021. URL : <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=9044>
22. Штефан Л.Б. Оцінка ефективності монетарної політики: методичний аспект. Економіка та суспільство. Вип. № 53. 2023. URL : <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2708/2622>
23. Штефан Л.Б. Закордонний досвід проведення монетарної політики центробанків під час війни. Економіка та суспільство. Вип. № 53. 2023. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2681/2596>
24. Adrian, T., Laxton, D. & Obstfeld, M. Advancing the frontiers of monetary policy. Washington, DC: International Monetary Fund, 2018. 279 p.

25. Arvidsson, N. Building a cashless society: the Swedish route to the future of cash payments. Stockholm: Royal Institute of Technology, 2019. 96 p.
26. Battilossi, S. & Kazuhiko, Y. Handbook of the history of money and currency. Singapore: Springer Nature Singapore Pte Ltd. 2020. 1094 p.
27. Blakstad, S. & Allen, R. FinTech Revolution: Universal Inclusion in the New Financial Ecosystem. Cham: Palgrave Macmillan, 2018. 406 p.
28. Cachanosky, N. Monetary Equilibrium and Nominal Income Targeting. New York: Routledge, 2019. 120 p.
29. Cartelier, J. Money, Markets and Capital: The case for a monetary analysis. New York: Routledge, 2018. 240 p.
30. Choudhry, M. An Introduction to Banking: principles, strategy and risk management. 2nd ed. London: John Wiley & Sons, 2022. 564 p.
31. Clouse, J. A. Short Takes on Monetary Policy Strategy: An Introduction to Some Basic Concepts. Finance and Economics Discussion Series 2018-089. Washington: Board of Governors of the Federal Reserve System, 2018. 83 p.
32. Eichengreen, B., Mehl, A. & Chițu, L. How Global Currencies work: Past, Present, and Future. Princeton: Princeton University Press, 2018. 249 p.
33. Heise, M. Inflation Targeting and Financial Stability: Monetary Policy Challenges for the Future. Cham: Springer Nature Switzerland, 2019. 111 p.
34. Herger, N. Understanding Central Banks. Bern: Springer Nature Switzerland AG, 2022. 200 p.
35. Hubbard R. G. & O'Brien A. P. Money, Banking, and Financial System. 3rd ed. New York: Pearson, 2018. 690 p.
36. Ingrao, B. & Sardoni, C. Banks and Finance in Modern Macroeconomics: A Historical Perspective. Cheltenham: Edward Elgar Publishing, 2019. 281 p.
37. King, B. Bank 4.0: Banking everywhere, never at a bank. Chichester: John Wiley & Sons, 2019. 344 p.
38. Lepetit, A. The Optimal Inflation Rate with Discount Factor Heterogeneity. Finance and Economics Discussion Series 2023-086. Washington: Board of Governors of the Federal Reserve System, 2023. 58 p.
39. Lewis, A. The Basics of Bitcoins and Blockchains: An Introduction to Cryptocurrencies and the Technology that Powers Them. Coral Gables: Mango Publishing Group, 2018. 399 p.
40. Macchiavelli, M. & Pettit, L. Liquidity Regulation and Financial Intermediaries. Finance and Economics Discussion Series 2018-084. Washington: Board of Governors of the Federal Reserve System, 2022. 45 p.
41. Marshall, A. How you got screwed: What big banks, big government, and big business don't want you to know. New York: Skyhorse Publishing, 2021. 142 p.
42. Michail, N. Money, Credit, and Crises: Understanding the Modern Banking System. Palgrave Macmillan, 2021. Cham: 251 p.
43. Mishkin, F. S. The economics of money, banking, and financial markets, 13th edition. New York: Pearson Education Limited, 2022. 717 p.
44. Rostagno, M., Altavilla, C. & Carboni, G. Monetary Policy in Times of Crisis: A Tale of Two Decades of the European Central Bank. New York: Oxford University Press, 2023. 430 p.
45. Sieron, A. Money, Inflation and Business Cycles: The Cantillon Effect and the Economy. New York: Routledge, 2019. 162 p.

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

46. Офіційний сайт Асоціації українських банків. URL: <http://www.aub.com.ua/>
47. Офіційний сайт Верховної Ради України URL: <http://www.rada.gov.ua/>
48. Офіційний сайт Національного банку України URL: <http://www.bank.gov.ua/>

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-20 балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

- **Політика щодо академічної доброчесності:** Усі письмові роботи перевіряються на наявність

плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування (наприклад, програма Kahoot).

- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Для заліку (5 семестр)

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3
30 %	40 %	30 %
1. Опитування під час заняття (тема 1-3) – макс. 30 балів 2. Тестування – макс. 30 балів 3. Письмова робота – макс. 40 балів (реферативні завдання)	1. Опитування під час заняття (тема 4-6) – макс. 20 балів 2. Тестування – макс. 20 балів 3. Розв'язок задач – макс. 30 балів 4. Письмова робота – макс. 30 балів	1. Підготовка КПІЗ – макс. 40 балів 2. Захист КПІЗ – макс. 40 балів 3. Виконання завдань під час тренінгу – макс. 20 балів

Для іспиту (6 семестр)

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3	Заліковий модуль 4 (екзамен)	Разом
20 %	20 %	20 %	40 %	100%
1. Опитування під час заняття (тема 7-9) – макс. 30 балів 2. Тестування – макс. 20 балів 3. Розв'язок задач – макс. 20 балів 4. Письмова робота – макс. 30 балів (реферативні питання)	1. Опитування під час заняття (тема 7-12) – макс. 15 балів 2. Тестування – макс. 20 балів 3. Розв'язок задач – макс. 15 балів 4. Письмова робота – макс. 50 балів (реферативні питання)	Підготовка КПІЗ – макс. 40 балів Захист КПІЗ – макс. 40 балів Виконання завдань під час тренінгу – макс. 20 балів	Тестові завдання (100 тестів по 0,5 бали за тест) - макс. 50 балів Розв'язок задач - макс. 30 балів Теоретичне питання - макс. 20 балів	

Шкала оцінювання студентів:

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	відмінно
B	85-89	добре
C	75-84	добре
D	65-74	задовільно
E	60-64	достатньо
FX	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом